

Inderøy kommune

Plan for frivillighet i Inderøy 2022–2025

Best – i lag

Vedtatt 12.12.2022

Innhold

1	Innledning.....	2
1.1	Bakgrunn for frivillighetsplanen.....	2
1.2	Begrepsavklaring.....	3
1.3	Hvorfor en frivillighetsplan?	3
1.4	Planprosess og medvirkning.....	3
1.5	Frivillighetens betydning i Inderøy	4
1.6	Frivilligsentralene.....	4
1.7	Kommunene rolle	5
2	Best i lag.....	5
2.1	Målsettinger og strategier	5
2.2	Barn og unge	6
2.3	Samspill.....	7
2.4	Rammer	8
3	Referanser.....	9
4	Vedlegg.....	9
4.1	Handlingsplan 2023.....	10
4.2	Årshjul	11

«Alt henger sammen med alt!»

(fra innspillskveld 05.10.2022)

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for frivillighetsplanen

Inderøysamfunnet har lange og gode tradisjoner for frivillig arbeid og bredt engasjement i lokalmiljøet. Inderøy har ligget som nummer to på frivillighet på norsk kulturindeks de to siste årene (2018, 2019). I 2020 ble Straumen, kommunesenteret i Inderøy, kåret til Norges mest attraktive by, hvor en viktig del av begrunnelsen fra kommunal- og moderniseringsdepartementet var den langsiktige planlegginga og samarbeidet mellom frivillighet, kommune og næringsliv. Kommunens visjon *Best – i lag* brukes flittig av kommunens innbyggere, og trekkes gjerne fram når man opplever å lykkes med – eller ønsker å oppfordre til – samarbeid.

Det er et nasjonalt mål å øke deltakelsen i frivilligheten, jf. Meld. St. 10 (2018–2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig — Den statlege frivilligheitspolitikken:

Det er eit overordna frivilligheitspolitisk mål å auke deltakinga i frivillige organisasjonar og frivillig arbeid. Fordi høg frivillig deltaking er avgjerande for den tilliten vi har i samfunnet vårt. Fordi deltaking i frivillig aktivitet hindrar utanforskap og fremjar inkludering. Fordi organisasjonane er dei beste skulane i demokrati. Fordi frivillige organisasjonar avdekkjer behov og finn nye løysingar. Fordi frivillig innsats er ein heilt avgjerande del av den norske beredskapsmodellen. Fordi frivillig innsats bidreg til å sikre den felles kulturarven vår. Fordi frivillig innsats er viktig for å sikre folkehelsa. (Kap. 1.2 Mål med meldinga)

I Kommuneplanens samfunnsdel for Inderøy kommune 2021-33 viser tallene fra SSB for Inderøy en tydelig utvikling i folketallet. Prognosene for Inderøy har variert mellom svak reduksjon og svak økning de siste årene, og befolkningen har i stor grad ligget +/- 6800 i flere år. Andelen eldre øker, spesielt i gruppen 80-89 år, mens det er en svak nedgang av barn i grunnskolealder og ungdommer i videregående. Den arbeidsdyktige aldersgruppen (20 – 66 år) er stipulert med nedgang på ca. 200 personer, noe som blant annet kan få betydning for antall barn innenfor skole og barnehage. Dette forteller oss noe om framtidige behov for innsats innenfor de ulike tjenestene, men det forteller også noe om nye muligheter for å utvikle samarbeidet mellom offentlig og frivillig sektor, møte nye behov med nyskapende aktiviteter og engasjere enda flere til frivillig innsats.

En positiv kulturutvikling i Inderøy er avhengig av at mange aktører spiller på lag: kommunen, frivillige aktører og organisasjoner, frivillighetsentralene, arrangører, formidlere og utøvere innen ulike kunst- og kulturområder. Kommunens oppgave er å bidra til gode rammevilkår, bl.a. når det gjelder økonomi, egnede arenaer, tilgjengelighet og nettverk. (Kommuneplanens samfunnsdel for Inderøy kommune 2021-2033, s. 21.)

1.2 Begrepsavklaring

Hva menes så med begrepet *frivillighet*? Det fins flere definisjoner av frivillighet, og ulike måter å ramme inn begrepet på. Like viktig som å slå fast en definisjon er kanskje å spørre hva som motiverer for frivillig innsats? Det er ingen tvil om at frivilligheten er en viktig aktør i samfunnsutviklinga, og det er viktig med en åpen dialog om hva dette betyr framover.

Innbyggerinvolvering og *samskaping* står sentralt i utviklinga av framtidens kommune. Det betyr ikke å bare få utdelt oppgaver, men det trengs at ulike aktører setter seg rundt bordet og finner løsninger i lag – allerede fra idéstadiet.

1.3 Hvorfor en frivillighetsplan?

Ifølge frivillighetsmeldinga (Meld. St. 10 2018-19) er det viktig med lokal politisk forankring av frivillighetspolitikken. Inderøy kommunes kulturplan (2013-25) har som tiltak i handlingsplanen å utvikle en lokal frivillighetspolitikk i samarbeid med lag, organisasjoner og frivilligsentralene.

Vi har i 2022 markert frivillighetens år, og det har vært et mål å få på plass en plan for frivillighet i Inderøy i løpet av året. Planen skal ramme inn kommunens samhandling med frivilligheten, avklare behov og forventninger, og løfte noen felles strategier. Flere har pekt på behovet for bedre oversikt og faste møtepunkt. Planen skal være et felles verktøy for å skape forutsigbarhet og oversikt, og for å utvikle Inderøysamfunnet i fellesskap.

Dette vil være Inderøy kommunes første frivillighetsplan. Hovedtemaene blir retningsgivende for en fireårsperiode, mens handlingsplan og årshjul evalueres og revideres årlig. Handlingsplan og årshjul ligger derfor med som vedlegg.

1.4 Planprosess og medvirkning

Plangruppa har bestått av ei arbeidsgruppe og ei styringsgruppe. Arbeidsgruppa har vært daglig leder ved Frivillig Inderøy, Anne Kjersti Bakstad, og enhetsleder for kultur, Ingrid Stai Skjesol. Styringsgruppa har være sammensatt av representanter fra rådene (ungdomsrådet, eldres råd, rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne, idrettsråd), samt ordfører Ida Stuberg og sektorleder for helse og omsorg, Per Arne Olsen.

Målet har vært å legge fram et utkast til plan for politisk behandling i løpet av frivillighetsåret. Det har vært et uttalt mål å involvere lag og foreninger i medvirkningsprosesser undervegs. Pga covid kom vi ikke gang med det før i høst, og har gjennomført to innspillmøter/samskappingsprosesser – en som tok utgangspunkt i innspill fra barn og unge (Drømmefangst og framtidssafari 06.09.22) og en innspillskveld hvor alle lag og organisasjoner var invitert (Frivilligaften 05.10.22). Det var brei deltakelse og stort

engasjement rundt bordene begge kveldene. Innholdet i denne planen gjenspeiler tema og problemstillinger som kom fram der.

1.5 Frivillighetens betydning i Inderøy

Hva kjennetegner frivilligheten i Inderøy pr i dag?

Spørsmålet ble stilt på innspillkvelden, og svarene oppsummeres i denne ordskyen:

Ordskey 1 – Hva kjennetegner frivilligheten i Inderøy pr 2022?

Det som trekkes mest fram i innspillsmøtet er engasjement, dernest kommer mangfold. Inkluderende, bredde og samhold trekkes også fram av flere, sammen med kreativitet og dugnadsånd, ildsjeler og flinke folk. Av bekymringer nevnes mest rekrutteringsutfordringer og manglende oversikt.

Vi har 134 registrerte frivillige organisasjoner registret i Inderøy pr. dato. De dekker et bredt spekter innen frivillige organisasjoner, idrett, kunst og kultur. Vi har også enkeltpersoner som stiller til frivillig innsats når det er behov for det. Frivilligheten er ofte til stede, både i hverdag fest, og når det røyner på – slik vi så under covid.

1.6 Frivilligsentralene

Vi har pr i dag to frivilligsentraler i Inderøy. Mosvik frivilligsentral holder til på Mosvik omsorgs- og aktivitetssenter, og Frivillig inderøy holder til på Sentralen (Straumen).

Frivilligsentralen skal styrke og synliggjøre den frivillige innsatsen som gjøres i Inderøy. Sentralen skal fremme samarbeid mellom frivillig, offentlig og privat sektor. Frivilligsentralen skal tilby en inkluderende møteplass som inviterer til hyggelig samvær, aktivitet og mestring.

Frivilligsentralen jobber mot politisk og administrativ ledelse i kommunen, for å fremme gode vilkår for frivilligheten i Inderøy. Frivilligsentralene er organisert med et eget styre og vedtekter, og er knyttet opp mot nettverket til Norges frivilligsentraler.

1.7 Kommunene rolle

Kommunen har et medansvar for utvikling av frivillighetskulturen. Kommunens oppgave er å bidra til gode rammevilkår, bl.a. når det gjelder økonomi, egnede arenaer, tilgjengelighet og nettverk. Kommunen skal legge til rette for frivillighetens satsing på møteplasser og fysisk og sosial aktivitet.

Det vil i planperioden jobbes med å forbedre søknadsprosesser for kulturtilskudd til en enklere og mer forutsigbar søknadsprosess. Det kan også vurderes om vedtekter og tildelingskriteringer skal gjennomgås, og hvor på hvilken måte kommunen forplikter seg økonomisk.

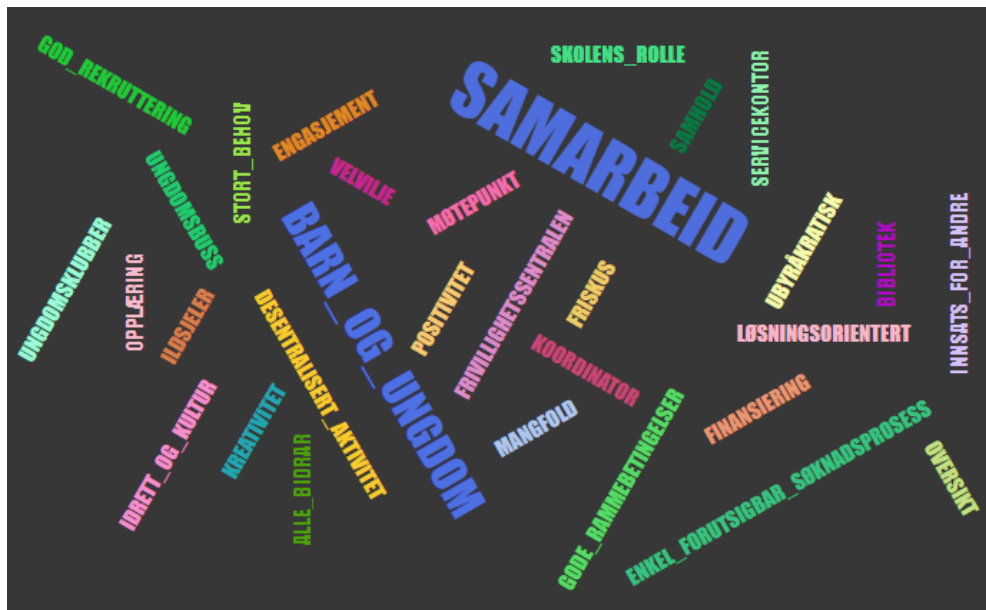
Frivillig sektor har en rolle på tiltaksnivå enkelte av kommunenes planer, bl.a. beredskapsplan, leve hele livet og kulturminneplan. Frivillighetens roller defineres nærmere i disse planene.

2 Best i lag

2.1 Målsettinger og strategier

Hva ser vi så for oss at vil kjennetegne frivilligheten i Inderøy i 2030?

Denne øvelsen ble også gjort i innspillsmøtet (ordsky 2). Innspillmøtet ser for seg bedre samarbeid mellom alle aktører i 2030, og større fokus på barn og unge. Flere ønsker seg en felles koordinator, og ser for seg at Friskus brukes aktivt. Som utfordring trekkes det fram stort behov for frivillig innsats for samfunnet, og for meningsfull hverdag for den enkelte.

Ordsky 2 – Hva ser vi for oss vil kjennetegne frivilligheten i 2030?

Av de mange innspillene som kom på begge innspillskveldene, er det noen hovedtema som utpeker seg. Det uttrykkes stor tro på at mer samarbeid vil skape økt aktivitet og engasjement. Man ser for seg at vi fortsatt skal ha høgt aktivitetsnivå innen kunst og kultur, idrett og frivillige organisasjoner. For å kunne samarbeide må vi møtes og kjenne til hverandre og hva vi driver med. Betydninga av mangfold, aktivitet for alle og over hele kommunen vektlegges også. Det pekes på barn og unge – og betydninga av å bli involvert og engasjert i ung alder, men også på samspillet mellom generasjoner, på tvers av aktiviteter, kulturer og funksjonsevne. Man har tro på å løfte fram frivillig arbeid som en ressurs, både for enkeltmennesket og for samfunnet, og slik bidra til rekruttering og folkehelse.

Verdier som inkludering, framsnacking og trivsel ligger som en viktig undertone. Dette harmonerer godt med kommunens verdier *åpenhet, raushet og respekt*. Fellesskap og engasjement er en felles målsetting, og samtidig en strategi.

Behovet for praktisk tilrettelegging, koordinering, kursing og økonomiske rammer er også et hovedtema.

2.2 Barn og unge

- Ungdom skal ha lyst til å delta i frivillig arbeid

Gjennom folkehelseprosjektet Ung i lag, har flere unge frivillige kommet til, og bidratt til å skape nye aktiviteter og åpne møteplasser for ungdom. Involvering og eierskap gjennom hele prosessen, fra behovsanalyser, til planlegging og gjennomføring, har vært en viktig suksessfaktor.

I mai gjennomførte kommunen drømmefangst med elever på mellomtrinn og ungdomstrinn.

«Barn og unge drømmer om å medvirke. De har et sterkt engasjement for et bedre samfunn med fokus på mangfold, miljø og demokrati. Ungdommene ønsker å bidra og mene noe om utviklingen»

(En av sju drømmer fra barn og unge, Drømmefangst mai 2022, framtidens kultur- og fritidstilbud)

Gjennom prosjektet Fremtidens kulturskole har vi fått midler sammen med Steinkjer og Snåsa til å utvikle kompetanse, metode og verktøy for samskappingsprosesser med barn og unge. Utgangspunktet for utviklingsarbeidet er barne- og ungdomskulturmeldinga (Meld. St. 18 Opplive, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge), som løfter barne- og ungdomskultur på barn og unges premisser. Her omtales også det frivillige kulturlivet som viktig en viktig part.

Et tredje program kommunen har deltatt på, som omhandler barn og unges oppvekstmiljø, medvirkning og samskaping på tvers er ABSOLUTT. På avslutningssamlinga for Trøndelag fikk vi tre gode råd fra ungdommene sjøl, som det er verdt å lytte til:

- Lytt *aktivt* (ikke bare hør, men prøv å forstå)
- Involver og engasjer (*alle*, gjerne på tvers av alder)
- Tenk kreativt (vær åpen for at ting kan gjøres på nye måter)

2.3 Samspill

- Inkludering, mangfold og fellesskap

Man vet fra forskning av aktivitet, tilhørighet og opplevelse av mening/engasjement fremmer folkehelse (Hodebra, Folkehelsealliansen i Trøndelag). Alle kan bidra til et inkluderende fellesskap, og til mangfold i tilbud ved være åpne for samhandling med andre og å lære av hverandre, og ved å involvere flere. Det er alltid plass til en til!

I innspillmøtet ble det å framsnakke hverandre løfta av flere, som noe både frivilligheten og kommunen kan bidra med. At frivillig arbeid blir anerkjent og verdsatt motiverer, og er en viktig fremmer for mobilisering av frivillige. Flere ønsker bl.a. mer samhandling med skolen.

- Møteplasser og aktivitet – for alle

Man ser for seg et fortsatt høgt aktivitetsnivå innenfor idrett, kultur og frivillige organisasjoner framover, og et legges vekt på at det skal være aktiviteter for alle. Både i ungdomsprosessene og innspillmøtet på frivilligaftenen løftes betydninga av åpne møteplasser – for alle – over hele kommunen.

Et av innsatsområdene i *Leve hele livet* (Meld. St. Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre), er aktivitet og fellesskap. Gjennom prosjektet Liv i lag (samarbeid mellom Inderøy kommune og Frivillig Inderøy), skal frivillighet-, kultur og nærmiljøverten bidra til å koordinere behov og aktiviteter bl.a. i Inderøyheimen. Det er viktig å ha med seg innspillene som har kommet både fra ungdom og voksne, om betydninga av samspill på tvers av generasjoner, og organisasjoner.

- Samarbeid på tvers for å skape mer aktivitet og engasjement

Økt samarbeid og samhandling løftes som en nøkkel til mer aktivitet og engasjement. Det trengs faste møtepunkt på årshjulet for evaluering, planlegging og samskaping på tvers av aktiviteter, organisasjoner og alder.

2.4 Rammer

- Behovsavklaringer

Kommunen må kommunisere hvilke behov innbyggerne og kommunen har, samtidig må frivilligheten få rom for å finne løsninger på sine premisser. Behovet for systematisk innsats for økt kunnskap om frivillige organisasjoners innsats er løfta.

- Koordinering og informasjon

Det er et behov for bedre koordinering og oversikt. Det pekes på flere strategier i så måte, bl.a. faste felles møtepunkt på årshjulet, og felles informasjonskanal. Flere peker på betydninga av at aktivitetskalenderen Friskus tas i bruk. Da kan den fungere både som en informasjonskanal for å finne ulike lag og organisasjoner (arrangører), og som ei oppslagstavle for å se hva som foregår til hvilken tid (aktivitet). Friskus kan også brukes til å melde inn frivillige oppdrag (jf. punktet over).

- Kursing og søknadsprosesser

Det meldes et behov for enklere og mer forutsigbare søknadsprosesser for tilskudd. I forbindelse med overgang til ny innbyggerportal, vil det bli tatt en gjennomgang av søknadsskjema og det vil være behov for god informasjon om endringer til innbyggerne.

Kursing i søknadsskriving er en nøkkel til å søke midler også andre steder enn kommunen. Det meldes i tillegg behov for tillitsvalgtopplæring, kursing i styrearbeid, regnskap osv.

3 Referanser

<https://www.hodebra.no/>

Inderøy-drømmene illustrert mai 2022 – 7 drømmer fra barn og unge etter Drømmefangst mai 2022

Kommuneplanens samfunnsdel for Inderøy kommune 2021-33

Meld. St. 15 (2017–2018) Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre

Meld. St. 10 (2018–2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig — Den statlege frivilligheitspolitikken

Meld. St. 18 (2020–2021) Opplive, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge

Pzst! 3 ting... – Temaplan for ungdom, vedtatt juni 2022

4 Vedlegg

Revideres årlig:

4.1 Handlingsplan

4.2 Årsplan

4.1 Handlingsplan 2023

Den første handlingsplanen vil prioritere samskappingsprosesser for å gi innhold til de overordna temaene. Resultatene av disse prosessene vil forme handlingsplan for 2024.

Hovedtema	Mål	Tiltak	Involverte/ansvarlig
Barn og unge	Ungdom skal ha lyst til å delta i frivillig arbeid	Innspillsøkt (samskaping) Hva motiverer ungdom for frivillig arbeid?	Ungdomsråd, elevråd, barn/unge-org., lag og org.
Samspill	Inkludering, mangfold og fellesskap - mangfold av aktiviteter og åpne møteplasser for alle - involvere og engasjere flere Møteplasser og aktivitet – for alle Samarbeid på tvers for å skape mer aktivitet og engasjement	Temakveld Inkludering, mangfold og fellesskap - Hva betyr dette for oss i Inderøy? - Hva fremmer og hva hemmer? - Hva gjør vi? Liv i lag – samskappingsprosesser inn i Inderøyheimen Temakveld om sommeraktiviteter for barn og unge i jan/feb - Ideutveksling og koordinering	Inderøy kommune, hovedutvalg folk, ungdomsråd, eldres råd, rådet for likestilling og mennesker med nedsatt funksjonsevne, lag og org. Frivillighet-, kultur og nærmiljøvert koordinerer Inderøy kommune, Frivillig Inderøy, lag og org.
Rammer	Behovsavklaringer, koordinering og informasjon Enklere mer forutsigbar søknadsprosess	Ta i bruk Friskus Søknadsskjema i ny innbyggerportal Bearbeide retningslinjer	Lag og organisasjoner Inderøy kommune v/kultur og Frivillig Inderøy kontaktpers. Inderøy kommune v/kultur, lag og org. involveres

4.2 Årshjul

1. kvartal:

- Temakveld sommeraktiviteter for barn og unge
- Søknadskveld
- Temakveld spillemidler
- 17. mai koordinering
- Søknadsfrister for tilskudd

2. kvartal:

- Tillitsvalgtopplæring, kurs i styrearbeid, regnskapskurs
- Søknadsfrister for tilskudd

3. kvartal:

- Festivalkoordinering, planlegging store arrangement
- Kurskveld spillemiddelsøknader
- Opplæring Friskus
- Søknadsfrister for tilskudd og spillemidler

4. kvartal:

- Frivilligfest
- Kurskveld, felles tema